

производства, использования высокоэффективной техники и ресурсосберегающих технологий. Замена традиционной технологии индустриальной позволяет более рационально использовать сырье и оборудование, увеличит сроки хранения продукции, повысит ее качество.

Ресторанная индустрия имеет важное социально-экономическое значение для Украины. Для эффективного ее развития нужно создавать необходимые условия, способствующие высокой производительности труда при проведении технологических процессов приготовления пищи.

Ключевые слова: ресторанное хозяйство, проблемы, производство, кулинарная продукция, индустриализация.

SUMMARY

PROBLEMS OF PROCESS OF PRODUCTION CULINARY PRODUCTS AT THE RESTAURANT

The main factor for improving the efficiency of restaurant business is rational and well thought-out process of production of culinary products. Top positions in the market of restaurant services occupy enterprises which constantly improve their product and support it at the appropriate level thereby satisfying ever-growing demands of its customers. Today in Ukraine there are a number of restaurant institutions which have the acute problem of production of culinary products as most of them are characterized by a low level of current mechanized lines for making semi-finished and finished products, improper placement of production building, low level of industrialization and physically obsolete equipment which in turn disrupts not only production units but also the entire institution. The problems of production of culinary products which often face domestic restaurants have been researched .

The aim of the research is to solve the problems of production of culinary products and providing recommendations to improve the process. One of the biggest problems of production of culinary products is stealing food. Recommendations to avoid theft products at the enterprise, placing production facilities in the company not to prevent the creation current and sequence of technological processes, creation of stocks of raw materials and products in order to ensure the smooth operation of the institution, optimal conditions for storage of raw materials, selection of equipment. The importance of industrialization of restaurant management which is implemented through the introduction of advanced forms of production, use of high-performance technology and resource-saving technologies have been emphasized. Replacing traditional industrial technology allows more efficient use of raw materials and equipment to increase the terms of storage of products, improve its quality. Restaurant industry plays an important social and economic importance for Ukraine. Effective its development required to create the necessary conditions promote to high productivity of workers in the technological processes of cooking.

Keywords: Restaurant management, problems, production, culinary products and industrialization.

УДК 640.4(477.87)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ЗАКАРПАТТЯ ЯК СКЛАДОВОЇ СФЕРИ ТУРИЗМУ

ПРОКОПЕЦЬ І.І., ГОЛОВКО О.М.

Мукачівський державний університет

На основі теоретичних та аналітичних досліджень науково - обґрунтована діяльність , визначений і узагальнений сучасний стан та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму в складних політичних та соціально-економічних умовах сьогодення.

Туристичні можливості Закарпаття обумовлені багатьма чинниками. Сьогодні туризм на Закарпатті став найпопулярнішим видом відпочинку для подорожуючих та туристів. Сфера туризму викликає потребу розвитку готельно-ресторанного господарства та надання відповідних послуг і розширення їх асортименту. Розвиток готельно-ресторанного господарства в кінцевому результаті сприяє росту суспільного виробництва, поліпшенню інфраструктури, зростанню продуктивності праці суміжних галузей.

Послуги готельно-ресторанного господарства як складової сфери туризму наділені специфічними особливостями, завдяки цьому вони поєднують економічні, соціальні, гуманітарні, виховні та естетичні якості.

Становлення туристичної індустрії формується і на основі рекреаційного потенціалу Закарпаття, що є складовою економічного розвитку області. В інфраструктурі підприємств готельно-ресторанного господарства області одне з центральних місць займає мережа санаторно-курортних та оздоровчих закладів. В інфраструктурі туризму одне з центральних місць займають засоби розміщення і заклади харчування.

Розвиток готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової індустрії туризму здійснюється на основі державної туристичної політики і в рамках регіональної програми розвитку туризму.

Наявні програми транскордонного співробітництва сприяють налагодженню контактів із партнерами за кордоном і розробці стратегії розвитку індустрії туризму.

Динамічно розвивається супутня до туристично-рекреаційної галузі інфраструктура вздовж транспортних магістралей, починаючи з пунктів перетину державного кордону і до кондорів з іншими областями.

Реалізація програм та вирішення масштабних завдань забезпечується діяльністю центральних і місцевих органів і залежить від кваліфікації персоналу тощо.

Для забезпечення реалізації стратегії розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму є аналіз наявної матеріально-технічної бази, якість послуг, професійна підготовка фахівців, конкурентоздатність готелів і ресторанів, фінансово-господарської діяльності тощо.

Визначено, що Закарпатська область завдяки вигідному географічному положенню та геополітичному розташуванню; розвиненій транспортній мережі; наявності історичних і культурних пам'яток; природних і рекреаційних ресурсів, гостинності може забезпечити активний відпочинок та оздоровлення населення за умови державної політики, інвестицій, що сприятиме розвитку готельно-ресторанного господарства у відповідності до вимог і потреб.

***Ключові слова:** готельно-ресторанне господарство, сфера туризму, туристична індустрія, рекреаційний потенціал, конкурентоспроможність, маркетингова стратегія, інфраструктура, реклама/*

Готельно-ресторанне господарство являє собою сукупність підприємств, які надають послуги розміщення і харчування і є однією з складових сфери туризму.

Сфера туризму Закарпаття, як будь-яка інша сфера господарської діяльності є достатньо складною системою, стан розвитку якої залежить як від розвитку економіки країни в загальному, так і від соціально-економічного розвитку Закарпаття.

Закарпаття володіє численними історичними та культурними цінностями, унікальними рекреаційними ресурсами, мальовничою природою, хвойними і листяними лісами, цілющими мінеральними джерелами, м'яким кліматом, зручними автомобільним, залізничними, повітряними шляхами та вигідним геополітичним положенням.

Готельно-ресторанне господарство — це основна складова туристичної індустрії за обсягом матеріальних і фінансових ресурсів, кількістю зайнятих працівників та обсягом доходів. Готельно-ресторанний сервіс містить цілий комплекс послуг для туристів і є ключовим чинником, що визначає перспективи розвитку туризму. Туристичні послуги, зокрема в межах готельно-ресторанного обслуговування, належать до соціально-культурних послуг. Вони створюються на принципах сучасної гостинності, що підвищує їхню роль у розвитку туризму, а також зумовлює необхідність професійної підготовки кадрів для туристичного і готельно-ресторанного сервісу. Для успішного вирішення комплексу завдань з обслуговування гостей, управління закладами, збереженням міцних конкурентних позицій необхідно оволодіти професійними знаннями і постійно їх вдосконалювати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні розвиток готельно-ресторанного господарства набуває все більшого значення для становлення індустрії туризму. Це викликано вимогами і потребами сьогодення. Теоретичним підґрунтям розвитку готельно-ресторанного господарства, як складової сфери туризму можуть

слугувати праці Х.Й.Роглева, О.О.Любицевої, О.Пашка, Г.Б.Муніна, А.О.Змійова, Є.В.Самарцева, та ін. Що стосується безпосередньо досліджень розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму, то їх мало. Нестабільність політики, економіки у світі, в Україні, в тому числі і на Закарпатті потребою стають постійні дослідження. Тому розвиток сфери туризму Закарпаття та її складових вивчають науковці вищих навчальних закладів області: Шандор Ф.Ф., Мілашовська О.І., Головка О.М., Лужанська Т.Ю. та ін.

Постановка задачі. Розглянути сучасний стан і визначити перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової туризму.

Результати та їх обговорення. В усьому світі готельно-ресторанний бізнес є одним з найбільш привабливих для інвесторів, а його рентабельність у розвинутих країнах не буває нижчою за 40%, при цьому, досягаючи в "туристичних" зонах відмітки 100%. Щодо України, то на думку спеціалістів, до 1997 року оператори ринку працювали в досить непоганих умовах: наявність не дуже вимогливих до рівня сервісу платоспроможних клієнтів дозволяла досягати рентабельності 50%. Саме у цей період у країні з'явилося чимало нових приватних готелів та ресторанів, а старі "гравці" могли повністю реконструювати власні фонди. Сьогоднішня ситуація докорінно відрізняється. Вибагливість клієнтів щодо рівня сервісу, конкуренція між гравцями та несприятлива економічна ситуація змінили правила гри у готельно-ресторанному бізнесі на суворіші [1].

Готельно-ресторанна справа є однією зі складових сфери туризму її ефективне функціонування сприяє пошкваленню соціально-економічного розвитку Закарпатської області. Головна функція готельно-ресторанної справи полягає у розміщенні і а обслуговування приїжджих. Для Закарпатської області, враховуючи її природно-рекреаційний, історико-культурний потенціал та традиційну гостинність місцевого населення, розвиток готельно-ресторанного бізнесу відіграє винятково важливе значення. Готельно-ресторанний бізнес, що є складним багатофункціональним видом діяльності, повинен стати ваговим фактором економічного зростання області та покращення матеріального добробуту населення, сприяти подоланню територіальної диспропорції в рівні економічного розвитку, розвитку підприємництва в даному сегменті, додатковим надходженням як до місцевого, так і державного бюджетів, виступати джерелом створення нових робочих місць, а також створювати сприятливий туристичний імідж області.

На сучасному етапі розвитку готельно-ресторанний бізнес в Закарпатській області має місце ряд певних проблем, які є перешкодами для становлення європейський стандартів якості послуг в підприємствах готельно-ресторанного господарства. До основних належить:

- застарілість матеріально-технічної бази підприємств;
- відсутність належного рівня сервісу та низька культура і якість послуг;
- недостатня професійна підготовка персоналу;
- слабка реклама наявних засобів розміщення та відсутність спеціалізованих готелів і ресторанів;
- недостатня державна підтримка;
- високий рівень податків;
- відсутність стратегії розвитку готельно-ресторанного бізнесу на перспективу;
- незначні обсяги інвестицій;
- недостатня кількість кваліфікованих фахівців у галузі управління підприємствами готельно-ресторанного господарства та обслуговування;

• низький рівень конкуренції внаслідок відсутності корпоративних стандартів управління якістю готельних і ресторанних послуг.

Для підвищення рівня конкурентоспроможності готелі та ресторани повинні постійно вводити інновації, щоб залишатись провідними у своєму напрямку та бути на два кроки попереду конкурентів. Також потрібно заохочувати со-ope-tition (cooperation+compe-tition: співпраця + конкуренція), адже готельно-ресторанний бізнес змушений конкурувати не лише в середині галузі, а й з фірмами готельного і ресторанного сервісу, фірмами, які пропонують послуги оренди житла та послуги харчування, гуртожитками, приватним сектором, але разом з тим він повинен тісно співпрацювати з ними. В більшості співпраця ведеться з туристичними фірмами, які бронюють місця для своїх клієнтів, передбачають харчування. У таких питаннях вони повинні діяти за одно як представники готельного і ресторанного бізнесу, водночас підтримуючи конкуренцію в середині галузі. Однією з найбільших проблем готельного та ресторанного бізнесу є відсутність реклами. Отже, потрібно запровадити агресивну рекламу на туристичних сайтах, в туристичних агенціях, що частково знизить зовнішню конкуренцію. Для реклами є вигідною підтримка різноманітних фестивалів, конкурсів. Агресивне рекламування готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму рекомендується впровадити в межах співпраці в напрямку, що дозволить суттєво знизити фіксовані витрати, розкидавши їх по всіх учасниках. Було б добре отримати державну підтримку готельно-ресторанного бізнесу, наприклад на кордоні видавати іноземцям проспекти з наявними готелями і ресторанами, налагодити співпрацю з Держкомтуризму тощо [6].

Сьогодні мережа санаторно-курортних, туристично-рекреаційних та готельних закладів області нараховує 392 об'єкти. В області можна розмістити близько 22 тис. осіб [8].

Оздоровчі заклади області нараховують 24 об'єкти, що складає 6% від загальної кількості об'єктів туристично-рекреаційної галузі області. Рекреаційні заклади області нараховують 123 об'єкти, що складає 31% від загальної кількості об'єктів туристично-рекреаційної галузі області.

Туристичні заклади області нараховують 245 об'єктів, що складає 63% від загальної кількості об'єктів туристично-рекреаційної галузі області. Показники фінансово-господарської діяльності туристично-рекреаційних закладів області за 2014 рік у порівнянні з 2013 роком (інформацію надано згідно даних 60% діючих закладів) становить:

- кількість обслуговуваних туристів збільшилася на 4,7% (а саме на 15490 осіб) і складає 342,2 тис. осіб;
- обсяг наданих послуг становить 329,3 млн. грн.;
- відрахування до місцевого бюджету становлять 22.0 млн. грн.;
- відрахування до державного бюджету становлять 25.6 млн. грн.;
- сума коштів, направлених на розбудову (модернізацію) матеріально-технічної бази становить 13,7 млн. грн.

Протягом 2013 року в галузі створено 63 робочі місця [8].

На сьогоднішній день розвиток готельно-ресторанної справи як складової туризму Закарпаття є привабливим для інвесторів у зв'язку з можливостями проводити змагання з окремих видів спорту.

В зв'язку політичною обстановкою на сході України, анексією Криму Закарпаття є одним з найбільш привабливих і перспективних регіонів з точки зору розвитку туризму. Його унікальне прикордонне географічне розташування та багатий природно- й етнокультурно-ресурсний потенціал забезпечили області визнання

найбільш перспективної рекреаційної зони Європи з можливістю цілолітнього (позасезонного) обслуговування туристів. Межування на західному кордоні України з чотирма центральноевропейськими державами — Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією — сприяє розвитку недорогого (особливо для мешканців країн Євросоюзу) відпочинку, а переважання сільського населення краю (70%) успішно демонструє розвиток одного із секторів розвитку туристичної галузі — сільського зеленого туризму. Для отримання максимальної користі від туризму, прикордонний регіон повинен розробляти регіональну туристичну політику, що базується на стратегічному плануванні та є одним із напрямів соціально-економічної політики.

Основною метою маркетингової стратегії розвитку сфери туризму є створення високоєфективного конкурентоспроможного туристичного комплексу, що забезпечує широкі можливості для обслуговування українських та іноземних громадян, а також робить значний внесок у розвиток економіки країни та області. Для того, щоб реалізувати цю стратегію у сфері туризму, необхідно створити організаційну структуру, спроможну здійснювати пошук необхідної інформації, забезпечувати її узгодження між фірмою та оточенням, а також приймати раціональні рішення, пов'язані з функціонуванням підприємств на ринку. З цією метою у туристичних регіонах на адміністративному рівні повинні створюватися відділи і посади, відповідальні за формування туристичного продукту та його підтримку, пошук потенційних ринків збуту [5, с. 418].

Сьогодні туристично-рекреаційна галузь є пріоритетним напрямком розвитку економіки області. Мальовничі ландшафти, природні об'єкти (озеро Синевир, солоні озера та інші), багаті культурні, історичні, етнічні традиції, широка мережа туристично- рекреаційних та санаторно-лікувальних закладів дають можливість розвивати різні види туристичної діяльності. Зростає зацікавленість іноземних туристів у відвідинах регіону. Закарпаття має унікальні передумови формування на ринкових засадах рекреаційно-туристичного комплексу, а саме:

- географічні – вигідне географічне положення створює їй певні переваги для прискореної інтеграції в європейські структури, єдина область України, яка межує з чотирма центральноевропейськими державами;
- історичні – своєрідність краю, де збереглась висока культура господарювання, традиції і навички місцевого населення, що у поєднанні з близькістю країн Західної Європи створює передумови для швидкої адаптації населення до ринкових умов господарювання;
- транспортні – розвинута мережа автомобільних доріг, залізниць та авіасполучення з врахуванням зручного географічного положення може принести реальну вигоду області;
- природні – наявність унікальних природних ресурсів: мінеральних вод, лісів, значних запасів підземних і поверхневих вод, інших корисних копалин індустріального значення, ландшафтно-кліматичних зон (на Закарпатті знаходиться найбільша вершина Українських Карпат – гора Говерла (2061);
- бере свій початок одна з найбільших річок Європи – Тиса; єдина в Україні Долина нарцисів – поблизу м. Хуст; високогірне озеро Синевир, розташоване на висоті 989 м.);
- рекреаційні – область володіє потужним природним потенціалом для санаторно-курортного лікування та оздоровлення людей, який може перетворити рекреаційну сферу в одну з провідних галузей економіки області;
- екологічні – порівняно низький рівень забруднення довкілля та виняткова екологічна роль Карпат на континенті сприяють позитивному іміджу області.

Закарпатська область має успішний досвід реалізації транскордонних проектів у сфері туризму, серед яких:

- "Велокраїна" (в рамках програми транскордонного співробітництва Румунія – Молдова – Україна);
- проект «Зелені Полонини» – зелена магістраль для розвитку туризму та співпраці;
- проект "Управління транскордонними дистанціями в Закарпатській області та Саболч-Сатмар-Березькому регіоні";
- "Гостинний дім" - Програма розвитку транскордонного багатокультурного екоагротуризму: туризм, обмін культурними цінностями, економічний розвиток;
- проект "Міст через українсько-словацький кордон";
- проект Програми добросусідства Польща – Білорусь – Україна за фінансової підтримки ЄС "Створення передумов для розвитку туристичної інфраструктури прикордонних територій на базі замкових комплексів";
- Програма підтримки, підготовки та реалізації проектів транскордонного співробітництва у сфері туризму Мукачева на 2011-2012 рр. [3].

Саме практика здійснення таких проектів сприяє налагодженню контактів із зарубіжними партнерами і дає змогу розробляти спільну стратегію дій. Туристична індустрія Закарпаття формується на основі узгодження обсягів туристично-рекреаційного потенціалу, туристичних господарства й інфраструктури та туристичних потоків. Вона забезпечує значний внесок в економіку краю, сприяє створенню нових робочих місць, знайомить туриста з культурними, історичними надбаннями, природним середовищем. Проте її ефективний розвиток неможливий без висококваліфікованих фахівців, котрі б володіли необхідним багажем знань у цій сфері, на основі яких можна приймати справді професійні рішення та залучення інвестицій, які б дали поштовх для його сучасного розвитку. Однак наявний потенціал реалізований недостатньо насамперед через відсутність повноцінної, адаптованої до ринкових умов державної політики розвитку вітчизняного туризму, через низьку його економічну ефективність, що зумовлює виникнення низки проблемних питань в даній сфері.

Для визначення перспективних напрямків розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму потребою є оцінювання кожного району області, необхідно мати оцінку відповідності матеріально-технічної бази іноземному туризму, величину туристичних ресурсів, а також попиту на даний туристичний продукт. Дуже важливо, уникати переоцінки туристичних ресурсів. Поряд з цим потрібно враховувати попит, викликаний туристичною модою, прикладом можуть бути: прогулянки пішки або верхи; відвідування фестивалів [4].

За перше півріччя 2014 року обсяг послуг, наданих турфірмами області, перевищив 15 млн. грн.; платежі до бюджету становили 2,7 млн. грн. [5]. Щоб туристично-рекреаційні послуги займали вагомішу частку, а в перспективі вийшли на перше місце у наповненні бюджету та створенні робочих місць, галузь повинна розвиватися випереджаючими темпами. За нинішніх обсягів капіталовкладень, очікуваного її процвітання, чекати доведеться довго. Доречно нагадати, що, за незначним винятком, матеріальна база по прийманню гостей у Закарпатті була створена за радянських часів і раніше. Вона часто морально застаріла, фізично зносилася і нині, щоб відповідати сучасним вимогам, потребує не одного, а сотень мільйонів.

Незважаючи на складну економічну ситуацію та значну кількість проблем в сфері туризму, в останні роки дана галузь все ж демонструє певну позитивну динаміку.

Зокрема, кількість обслуговуваних туристів з 2011 по 2014 рік збільшилася більш, ніж на 70%. За I півріччя 2014 року в порівнянні з аналогічним періодом 2013 року кількість обслуговуваних туристів також зросла на 2%, хоча таке зростання спричинене переважно зростанням кількості подорожуючих із за кордону. [5].

Спостерігається також певна активізація процесів розбудови туристичної інфраструктури області. Так, в останні роки було збудовано сучасні санаторні комплекси «Теплиця», «Термал-Стар», «Карпатія», «Квелле Поляна», «Сузір'я», «Боржава», «Гірська Тиса», «Синяк», а також туристично-рекреаційні та готельно-ресторанні комплекси «Reikartz Карпати», «Ренесанс», «Червона рута», «Богольвар», «Воєводино», «Водограй», «Карпатський мисливець», «Континент», «Унгарський», які користуються значним попитом серед відпочиваючих та туристів. Розвивається також інфраструктура вздовж основних транспортних магістралей, починаючи з пунктів перетину державного кордону і до кордонів з іншими областями України. Серед об'єктів, які входять до цієї інфраструктури, найкраще вирізняються такі готельно- та мотельно-ресторанні комплекси: «Chalet» (Свалявський район), «Наталі» (Воловецький район), «Червона гора» (Мукачівський район), «Європа» (Ужгородський район), «Гелікон» та «Фемелі» (Берегівський район) та інші.

Центральним та місцевим органам влади з питань рекреації і туризму в найближчий термін необхідно вирішити масштабні завдання щодо:

- створення сприятливих умов для залучення інвестицій;
- забезпечення стимулювання розвитку туризму в депресивних регіонах;
- створення нових робочих місць;
- запровадження реальних механізмів стимулювання будівництва і реконструкції готелів та інших об'єктів туристичної та курортно-рекреаційної сфери;
- створення прозорого та цивілізованого туристичного і курортного ринку;

Висновки

Закарпатська область, маючи вигідне географічне положення та геополітичне розташування, розвинену транспортну мережу, наявність значних природно-рекреаційних ресурсів та історико-культурних пам'яток, працелюбне і гостинне населення, може забезпечити належну віддачу від цього потужного потенціалу, використати його в інтересах активного відпочинку та оздоровлення лише за умови державної підтримки та чіткої організації туристичної діяльності, залучення інвестиційного капіталу, зміцнення існуючої та створення нової матеріально-технічної бази, залучення досвідчених і кваліфікованих кадрів.

На основі проведених досліджень за станом розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової туризму можна зробити такі висновки:

- Закарпаття володіє потужним природно-рекреаційним потенціалом для розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
- Політико-географічне розміщення території створює велику пріоритетність для розвитку транскордонного співробітництва та соціально-економічну основу забезпечення трансформаційних процесів в українському суспільстві.
- Світові тенденції розвитку сфери туризму та процеси глобалізації також є факторами для розвитку готельно-ресторанного бізнесу в регіоні.
- Сучасний стан діяльності підприємств готельного і ресторанного господарства індустрії туризму катастрофічний і потребує розробку маркетингового механізму на державному рівні та удосконалення правової бази. До методів вирішення пропонується: формування рекламної діяльності та туристичної привабливості кожного району Закарпаття.

• При формуванні стратегії розвитку готельно-ресторанного господарства Закарпаття є доцільним розробляти окремі програми для усунення кожного із негативних чинників.

Для ефективного функціонування готельно-ресторанної сфери в Закарпатті сьогодні необхідна гнучка система державного стимулювання цієї галузі, відображена у розробленій нормативно-законодавчій базі. Водночас, необхідно збільшити кількість засобів розміщення різних категорій з чіткою диференціацією у спеціалізації пропонованих послуг гостинності, вдосконалити управління готельно-ресторанними підприємствами в умовах динамічного соціально-економічного простору та розширення туристичної діяльності, покращити якість і культуру готельно-ресторанних послуг, ефективність маркетингу і взаємодії на туристичному ринку сучасних готелів, на державному рівні максимально підтримувати формування національних готельних ланцюгів, які впроваджують нові стандарти готельного сервісу та єдині підходи організації управління.

Розглянуті аспекти сучасного стану готельно-ресторанного господарства Закарпаття як складової сфери туризму на перспективу потребують глибоких досліджень для розробки і ефективної реалізації проектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Д. Ресторан за интересами // Журнал "Ресторанні відомості", №101, 2006. – С. 12-14.
2. Головка О.М. Організація готельного господарства : Навч. посібник /Головка О.М., Кампов Н.С., Махлинець С.С., Симочко Г.В.//За ред.О.М.Головка.-К.:Кондор,2012.
3. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.eu.prostir.ua/news/246662.html?print>.
4. Лужанська Т.В., Махлинець С.С., Тебляшкіна Л.І. Сільський туризм: історія сьогодення та перспективи: Навчальний посібник / За ред. д.г.н. проф. Волошина І.М. – К.: Кондор, 2008. – 358 с.
5. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Вид-во "Знання", 2008. – 661 с.
6. Касенін В., Ткаченко Т. "Проблеми розвитку готельного господарства в Україні" -Економіка України - 9"97, стор. 41-46;
7. Сокол Т.Г. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах. Підручник.-К.: Альтерпрес, 2009. – 447 с.
8. <http://zakarpattya.gov.ua/zakarpattya/infrastruktura/turyzm-i-rekreatsiya/>
9. Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>

АННОТАЦІЯ

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГОСТИНИЧНО-РЕСТОРАННОЕ ХОЗЯЙСТВО ЗАКАРПАТЬЕ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ СФЕРЫ ТУРИЗМА

На основе теоретических и аналитических исследований, проведена и научно обоснована деятельность, определена и обобщена современная деятельность, состояние и перспектива развития отельно-ресторанных предприятий Закарпатья как складовая туризма в сложных политических и социально-экономических условиях современности.

Туристические возможности Закарпатья обусловлены множеством факторов. Сегодня туризм на Закарпатья стал популярным видом отдыха для путешественников и туристов.

Туристическая сфера требует развития отельно-ресторанных предприятий и соответствующих услуг расширение их ассортимента.

Развитие отельно-ресторанных предприятий в итоге способствует росту общественного производства, улучшение структуры, повышение производительности труда смежных галузей.

Услуги отельно-ресторанных предприятий как складовые туризма наделены определенными особенностями, на основании единения экономических, социальных, гуманитарных, воспитательных и эстетических качеств.

Становление индустрии туризма формируется и на основании потенциала рекреации Закарпатья, что является составляющей экономического развития области.

В инфраструктуре отельно-ресторанных предприятий области одно из центральных мест занимает сеть санаторно-курортных та оздоровительных предприятий.

В инфраструктуре туризма одно из центральных мест занимают средства размещения и общественного питания.

Развитие отельно-ресторанного хозяйства Закарпаття как составляющей индустрии туризма проводится на основании туристической политики государства и в рамках программы регионального развития туризма.

Имеющиеся программы трансграничного сотрудничества способствуют восстановлению партнерских контактов и разработке стратегии развития индустрии туризма.

Динамически развивается сопутствующая к туристически-рекреационной сфере инфраструктура вдоль транспортных магистралей, начиная с пунктов перехода границы и до границ областей.

Реализация программ та решение масштабных заданий обеспечивается деятельностью центральных и местных органов и зависит от квалификации персонала и др.

Для обеспечения реализации стратегии развития отельно-ресторанного хозяйства Закарпаття как составляющей туризма служит анализ наличия материально-технической базы, качество услуг, профессионализм персонала, конкурентоспособность отелей и ресторанов, финансово-хозяйственной деятельности и др.

Определено, что Закарпатская область на основании выгодного географического положения и геополитического размещения; развитой транспортной сети; наличия исторических и культурных памятников; природных и рекреационных ресурсов; гостеприимства может обеспечить активный отдых и оздоровление население может политика государства, инвестиции, что обеспечит развитие отельно-ресторанного хозяйства на основании требований и потребностей.

Ключевые слова: *отельно-ресторанное хозяйство, сфера туризма, индустрия туризма, рекреационный потенциал, конкурентоспособность, маркетинговая стратегия, инфраструктура, реклама.*

SUMMARY

CONTEMPORARY STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS OF TRANSCARPATHTIA AS A COMPONENT OF TOURISM

On the basis of theoretical and analytical studies the scientific based activities have been conducted, current activities, status and development of prospects of hotel and restaurant enterprises of Transcarpathia as a component of tourism in complex political and social and economic conditions of today.

Travel opportunities of Transcarpathia are conditioned by many factors. Today, tourism in the Transcarpathian region has become a popular pastime for travelers and tourists.

The tourism sector requires the development of hotel and restaurant enterprises and related services to expand their range.

The development of hotel and restaurant business as a result contributes to social production, improving the structure, improve productivity of labor.

Services of hotel and restaurant enterprises as a component of tourism consist of certain features based on the unity of economic, social, humanitarian, educational and aesthetic qualities.

Formation of the tourism industry is formed on the basis of potential recreation Transcarpathia that is a component of the economic development of the region.

The infrastructure of the hotel and restaurant business of region is one of the central place occupies the network of sanatorium resort and health enterprises.

The tourism infrastructure is one of the central place occupied by means of accommodation and catering.

The development of hotel and restaurant business of Transcarpathia as a component of the tourism industry is conducted on the basis of the tourism policy of the state in the framework of the regional development of tourism.

Available cross-border cooperation programs contribute establishmant partner contacts and the elaboration of strategies of development of the tourism industry.

The infrastructure accompanying tourist and recreation dynamically develops along the highways from border crossing points to the boundary.

The implementation of programs and solution scale tasks are provided of central and local authorities depending on the qualifications of the personnel and others.

To ensure the implementation of the strategy of development of hotel and restaurant business of Transcarpathia as part of tourism is the analysis of the availability of material and technical resources, quality of services, professionalism of staff, competitive hotels and restaurants, financial activities, etc..